

De vilde svaner

Langt borte herfra, der hvor svalerne flyver hen når vi har vinter, boede en konge som havde elleve sønner og én datter, Elisa. De elleve brødre, prinser var de, gik i skole med stjerne på brystet og sabel ved siden. De skrev på guldtable med diamantgriffel og læste lige så godt udenad som indeni. Man kunne straks høre at de var prinser. Søsteren Elisa sad på en lille skammel af spejlglas og havde en billedbog der var købt for det halve kongerige.

O, de børn havde det så godt, men således skulle det ikke altid blive!

Deres far, som var konge over hele landet, giftede sig med en ond dronning der slet ikke var de stakkels børn god; allerede den første dag kunne de godt mærke det. På hele slottet var der stor stads, og så legede børnene komme fremmede, men i stedet for at de ellers fik alle de kager og stegte æbler der var at overkomme, gav hun dem kun sand i en tekop og sagde at de kunne lade som om det var noget.

Ugen efter satte hun den lille søster Elisa ud på landet hos nogle bønderfolk, og længe varede det ikke før hun fik kongen indbildt så meget om de stakkels prinser at han slet ikke brød sig mere om dem.

»Flyv I ud i verden og skøt jer selv!« sagde den onde dronning, »flyv som store fugle uden stemme.« Men hun kunne dog ikke gøre det så slemt som hun gerne ville. De blev elleve dejlige vilde svaner. Med et underligt skrig fløj de ud af slotsvinduerne hen over parken og skoven.

Det var endnu ganske tidlig morgen da de kom forbi hvor søsteren Elisa lå og sov i bondens stue. Her svævede de over taget, drejede med deres lange halse og slog med vingerne, men ingen hørte eller så det. De måtte igen af sted, højt op imod skyerne, langt ud i den vide verden. Der fløj de ud i en stor mørk skov der strakte sig lige til stranden.

Den stakkels lille Elisa stod i bondens stue og legede med et grønt blad, andet legetøj havde hun ikke, og hun stak et hul i bladet, kiggede derigennem op på solen, og da var det ligesom om hun så sine brødres klare øjne, og hver gang de varme solstråler skinnede på hendes kind, tænkte hun på alle deres kys.

Den ene dag gik ligesom den anden. Blæste vinden gennem de store rosenhække uden for huset, da hviskede den til roserne: »Hvo kan være smukkere end I?« Men roserne rystede med hovedet og sagde: »Det er Elisa.« Og sad den gamle kone om søndagen i døren og læste i sin salmebog, da vendte vinden bladene og sagde til bogen: »Hvo kan være frommere end du?« »Det er Elisa,« sagde salmebogen, og det var den rene sandhed hvad roserne og salmebogen sagde.

Da hun var femten år, skulle hun hjem, og da dronningen så hvor smuk hun var, blev hun hende vred og hadefuld; gerne havde hun forvandlet hende til en vild svane ligesom brødrene, men det turde hun ikke straks da jo kongen ville se sin datter.

I den tidlige morgen gik dronningen ind i badet, der var bygget af marmor og smykket med bløde hynder og de dejligste tæpper, og hun tog tre skrubbudser, kyssede på dem og sagde til den ene: »Sæt dig på Elisas hoved når hun kommer i badet at hun kan blive dorsk som du! Sæt dig på hendes pande,« sagde hun til den anden, »at hun kan blive styg som du så at hendes fader ikke kender hende. Hvil ved hendes hjerte,« hviskede hun til den tredje, »lad hende få et ondt sind at hun kan have pine deraf!« Så satte hun skrubbudserne ud i det klare

vand der straks fik en grønlig farve, kaldte på Elisa, klædte hende af og lod hende stige ned i vandet, og idet hun dukkede, satte den ene skrubtudse sig i hendes hår, den anden på hendes pande og den tredje på brystet, men Elisa syntes slet ikke at mærke det. Så snart hun rejste sig op, flød der tre røde valmuer på vandet. Havde dyrene ikke været giftige og kysset af heksen, da var de blevet forvandlet til røde roser, men blomster blev de dog ved at hvile på hendes hoved og ved hendes hjerte. Hun var for from og uskyldig til at trolddommen kunne have magt over hende.

Da den onde dronning så det, gned hun hende ind med valnødsaft så hun blev ganske sortbrun, strøg det smukke ansigt over med en stinkende salve og lod det dejlige hår filtrere sig. Det var umuligt at kende den smukke Elisa igen.

Da derfor hendes fader så hende, blev han ganske forskrækket og sagde at det var ikke hans datter. Ingen ville heller kendes ved hende uden lænkehunden og svalerne, men de var fattige dyr og havde ikke noget at sige.

Da græd den stakkels Elisa og tænkte på sine elleve brødre, der alle var borte. Bedrøvet listede hun sig ud af slottet, gik hele dagen over mark og mose ind i den store skov. Hun vidste slet ikke hvor hun ville hen, men hun følte sig så bedrøvet og længtes efter sine brødre. De var vist også, ligesom hun, jaget ud i verden, dem ville hun søge og finde.

Kun kort tid havde hun været i skoven før natten faldt på. Hun var kommet rent bort fra vej og sti. Da lagde hun sig ned på det bløde mos, læste sin aftenbøn og hældede sit hoved op til en stub. Der var så stille, luften var så mild, og rundt omkring i græsset og på mosset skinnede som en grøn ild over hundrede sankthansorme. Da hun med hånden sagte rørte ved en af grenene, faldt de lysende insekter som stjernes kud ned til hende.

Hele natten drømte hun om sine brødre. De legede igen som børn, skrev med diamantgriffel på guldtable og så i den dejlige billedbog der havde kostet det halve rige, men på tavlen skrev de ikke som før kun nuller og streger, nej de dristigste bedrifter de havde udført, alt hvad de havde oplevet og set. Og i billedbogen var alt levende, fuglene sang, og menneskene gik ud af bogen og talte til Elisa og hendes brødre, men når hun vendte bladet, sprang de straks igen ind for at der ikke skulle komme vildrede i billederne.

Da hun vågnede, var solen allerede højt oppe. Hun kunne rigtignok ikke se den, de høje træer bredte deres grene tæt og fast ud, men strålerne spillede deroppe ligesom et viftende guldfloer. Der var en duft af det grønne, og fuglene var nær ved at sætte sig på hendes skuldre. Hun hørte vandet plaske, det var mange store kildevæld som alle faldt ud i en dam hvor der var den dejligste sandbund. Rigtignok voksede her tætte buske rundt om, men på ét sted havde hjortene gravet en stor åbning, og her gik Elisa hen til vandet. Det var så klart at havde vinden ikke rørt grene og buske således at de bevægede sig, da måtte hun have troet at de var malet af nede på bunden, så tydeligt spejlede sig der hvert blad, både det solen skinnede igennem, og det der ganske var i skygge.

Så snart hun så sit eget ansigt, blev hun ganske forskrækket, så brunt og fælt var det, men da hun gjorde sin lille hånd våd og gned øjne og pande, skinnede den hvide hud frem igen. Da lagde hun alle sine klæder og gik ud i det friske vand. Et dejligere kongebarn end hun var, fandtes der ikke i denne verden.

Da hun igen var klædt og havde flettet sit lange hår, gik hun til det sprudlende væld, drak af sin hule hånd og vandrede længere ind i skoven uden selv at vide hvorhen. Hun tænkte på sine brødre, tænkte på den gode Gud der vist ikke ville forlade hende. Han lod de vilde

skovæbler gro for at mætte den hungrige; han viste hende et sådant træ, grenene bugnede af frugt. Her holdt hun sit middagsmåltid, satte støtter under dets grene og gik så ind i den mørkeste del af skoven. Der var så stille at hun hørte sine egne fodtrin, hørte hvert lille vissent blad der bøjede sig under hendes fod. Ikke en fugl var der at se, ikke en solstråle kunne trænge igennem de store tætte trægrene. De høje stammer stod så nær ved hinanden at når hun så ligefrem, var det som om det ene bjælkegitter tæt ved det andet omslutede hende. O, her var en ensomhed hun aldrig før havde kendt.

Natten blev så mørk; ikke en eneste lille sankthansorm skinnede fra mosset. Bedrøvet lagde hun sig ned for at sove. Da syntes hun at trægrenene oven over hende gik til side, og Vorherre med milde øjne så ned på hende, og små engle tittede frem over hans hoved og under hans arme.

Da hun vågnede om morgenen, vidste hun ikke om hun havde drømt det, eller om det virkelig var så.

Hun gik nogle skridt fremad, da mødte hun en gammel kone med bær i sin kurv, den gamle gav hende nogle af disse. Elisa spurgte om hun ikke havde set elleve prinser ride igennem skoven.

»Nej,« sagde den gamle, »men jeg så i går elleve svaner med guld kroner på hovedet svømme ned ad åen her tæt ved.«

Og hun førte Elisa et stykke længere frem til en skrænt. Neden for denne bugtede sig en å. Træerne på dens bredder strakte deres lange bladfulde grene over imod hinanden, og hvor de efter deres naturlige vækst ikke kunne nå sammen, der havde de revet rødderne løs fra jorden og hældede ud over vandet med grenene flettede i hinanden.

Elisa sagde farvel til den gamle og gik langs med åen til hvor denne flød ud i den store, åbne strand.

Hele det dejlige hav lå for den unge pige, men ikke en sejler viste sig derude, ikke en båd var der at se. Hvor skulle hun dog komme længere bort? Hun betragtede de utallige småsten på bredden. Vandet havde slebet dem alle runde. Glas, jern, sten, alt hvad der lå skyllet op, havde taget skikkelse af vandet, der dog var langt blødere end hendes fine hånd. »Det bliver utrætteligt ved at rulle, og så jævner sig det hårde. Jeg vil være lige så utrættelig. Tak for eders lærdom, I klare, rullende bølger. Engang, det siger mit hjerte mig, vil I bære mig til mine kære brødre.«

På den opskyllede tang lå elleve hvide svanefjer. Hun samlede dem i en buket. Der lå vanddråber på dem; om det var dug eller tårer, kunne ingen se. Ensomt var der ved stranden, men hun følte det ikke, thi havet frembød en evig afveksling, ja i nogle få timer flere end de ferske indsøer kan vise i et helt år. Kom der en stor sort sky, så var det som søen ville sige: Jeg kan også se mørk ud, og da blæste vinden, og bølgerne vendte det hvide ud. Men skinnede skyerne røde og vindene sov, så var havet som et rosenblad; nu blev det grønt, nu hvidt, men ihvor stille det hvilede, var der dog ved bredden en sagte bevægelse; vandet hævede sig svagt som brystet på et sovende barn.

Da solen var ved at gå ned, så Elisa elleve vilde svaner med guld kroner på hovedet flyve mod land, de svævede den ene bag den anden; det så ud som et langt hvidt bånd. Da steg Elisa op på skrænten og skjulte sig bag en busk. Svanerne satte sig nær ved hende og slog med deres store, hvide vinger.

Idet solen var under vandet, faldt pludseligt svanehammen, og der stod elleve dejlige prinser, Elisas brødre. Hun udstødte et højt skrig, thi uagtet de havde forandret sig meget, vidste hun at det var dem, følte at det måtte være dem. Og hun sprang i deres arme, kaldte dem ved navn, og de blev så lyksalige da de så og kendte deres lille søster, der nu var så stor og dejlig. De lo og de græd, og snart havde de forstået hinanden, hvor ond deres stedmor havde været imod dem alle.

»Vi brødre,« sagde den ældste, »flyver som vilde svaner så længe solen står på himlen. Når den er nede, får vi vor menneskelige skikkelse. Derfor må vi altid ved solnedgang passe på at have hvile for foden, for flyver vi da oppe mod skyerne, må vi som mennesker styrte ned i dybet. Her bor vi ikke; der ligger et lige så skønt land som dette hinsides søen, men vejen derhen er lang, det store hav må vi over, og der findes ingen ø på vor vej hvor vi kan overnatte, kun en ensom lille klippe rager op midt derude. Den er ej større end at vi side om side kan hvile på den. Går søen stærk, så sprøjter vandet højt over os, men dog takker vi vor Gud for den. Der overnatter vi i vor skikkelse som menneske, uden den kunne vi aldrig gæste vort kære fædreland, thi to af årets længste dage bruger vi til vor flugt. Kun én gang om året er det forundt os at besøge vort fædrene hjem, elleve dage tør vi blive her, flyve hen over denne store skov hvorfra vi kan øjne slottet hvor vi blev født, og hvor vor far bor, se det høje tårn af kirken hvor mor er begravet. Her synes vi træer og buske er i slægt med os, her løber de vilde heste hen over sletterne som vi så det i vor barndom, her synger kulbrænderen de gamle sange vi dansede efter som børn, her er vort fædreland, her drages vi hen, og her har vi fundet dig, du kære, lille søster. To dage endnu tør vi blive her, så må vi bort over havet til et dejligt land, men som ikke er vort fædreland. Hvorledes får vi dig med? Vi har hverken skib eller båd.«

»Hvorledes skal jeg kunne frelse eder?« sagde søsteren.

Og de talte sammen næsten den hele nat, der blev kun blundet nogle timer.

Elisa vågnede ved lyden af svanevingerne der susede over hende. Brødrene var igen forvandlet, og de fløj i store kredse og til sidst langt bort, men én af dem, den yngste, blev tilbage, og svanen lagde sit hoved i hendes skød, og hun klappede dens hvide vinger. Hele dagen var de sammen. Mod aften kom de andre tilbage, og da solen var nede, stod de i deres naturlige skikkelse.

»I morgen flyver vi herfra, tør ikke komme tilbage før om et helt år, men dig kan vi ikke således forlade! Har du mod at følge med? Min arm er stærk nok til at bære dig gennem skoven, skal vi da ikke alle have stærke vinger nok til at flyve med dig over havet.«

»Ja, tag mig med!« sagde Elisa.

Den hele nat tilbragte de med at flette et net af den smidige pilebark og de seje siv, og det blev stort og stærkt. På dette lagde Elisa sig, og da solen så kom frem, og brødrene forvandlede til vilde svaner, greb de i nettet med deres næb og fløj højt mod skyerne med den kære søster, der sov endnu. Solstrålerne faldt lige på hendes ansigt, derfor fløj en af svanerne over hendes hoved at dens brede vinger kunne give skygge.

De var langt fra land da Elisa vågnede. Hun troede endnu at drømme, så underligt forekom det hende at bæres over havet, højt igennem luften. Ved hendes side lå en gren med dejlige modne bær og et bundt velmagende rødder. Dem havde den yngste af brødrene samlet og lagt til hende, og hun tilsmilede ham taknemmelig, thi hun kendte det var ham som fløj lige over hendes hoved og skyggede med vingerne.

De var så højt oppe, at det første skib de så under dem, syntes en hvid måge der lå på vandet. En stor sky stod bag ved dem, det var et helt bjerg, og på den så Elisa skyggen af sig selv og af de elleve svaner, så kæmpestore fløj de der. Det var et skilderi, prægtigere end hun havde set noget før, men alt som solen steg højere, og skyen blev længere bagved dem, forsvandt det svævende skygebillede.

Den hele dag fløj de af sted som en susende pil gennem luften, men dog var det langsommere end ellers, nu havde de søsteren at bære. Der trak et ondt vejr op, aftenen nærmede sig. Angst så Elisa solen synke, og endnu var ej den ensomme klippe i havet at øjne. Det forekom hende at svanerne gjorde stærkere slag med vingerne. Ak! Hun var skyld i at de ej kom hurtigt nok af sted. Når solen var nede, ville de blive til mennesker, styrtede i havet og drukne. Da bad hun i sit hjertes inderste en bøn til Vorherre, men endnu øjnede hun ingen klippe. Den sorte sky kom nærmere; de stærke vindpust forkyndte en storm. Skyerne stod i én eneste stor truende bølge der fast som bly skød fremad. Lyn blinkede på lyn.

Nu var solen lige ved randen af havet. Elisass hjerte bævede. Da skød svanerne nedad så hastigt at hun troede at falde. Men nu svævede de igen. Solen var halvt nede i vandet. Da først øjnede hun den lille klippe under sig, den så ud ikke større end om det var en sælhund der stak hovedet op af vandet. Solen sank så hurtigt; nu var den kun som en stjerne. Da rørte hendes fod ved den faste grund, solen slukkedes lig den sidste gnist i det brændende papir. Arm i arm så hun brødrene stå omkring sig, men mere plads end netop til dem og hende var der heller ikke. Søen slog mod klippen og gik som en skylregn hen over dem. Himlen skinnede i én altid flammende ild, og slag på slag rullede tordenen. Men søster og brødre holdt hinanden i hænderne og sang en salme, hvoraf de fik trøst og mod.

I dagningen var luften ren og stille. Så snart solen steg, fløj svanerne med Elisa bort fra øen. Havet gik endnu stærkt, det så ud da de var højt i vejret, som om den hvide skum på den sortgrønne sø var millioner svaner der flød på vandet.

Da solen kom højere, så Elisa foran sig, halvt svømmende i luften, et bjergland med skinnende ismasser på fjeldene, og midt derpå strakte sig et vist milelangt slot med den ene dristige søjlegang oven på den anden. Nedenfor gyngede palmeskove og pragtblomster, store som møllehjul. Hun spurgte om det var landet hun skulle til, men svanerne rystede med hovedet, thi det hun så, var Fata Morganas dejlige, altid omvekslende skyslot. Derind turde de intet menneske bringe. Elisa stirrede derpå. Da styrtede bjerge, skove og slot sammen, og der stod tyve stolte kirker, alle hinanden lige, med høje tårne og spidse vinduer. Hun syntes at høre orgelet klinge, men det var havet hun hørte. Nu var hun kirkerne ganske nær, da blev disse til en hel flåde der sejlede hen under hende. Hun så ned, og det var kun havtåge der jog hen over vandet. Ja, en evig afveksling havde hun for øje, og nu så hun det virkelige land hun skulle til. Der rejste sig de dejlige blå bjerge med cederskove, byer og slotte. Længe før solen gik ned, sad hun på fjeldet foran en stor hule der var begroet med fine, grønne slyngplanter. Det så ud som det var broderede tæpper.

»Nu skal vi se hvad du drømmer her i nat!« sagde den yngste bror og viste hende hendes sovekammer.

»Gid jeg måtte drømme hvorledes jeg skulle frelse eder,« sagde hun, og denne tanke beskæftigede hende så levende. Hun bad så inderligt til Gud om hans hjælp, ja selv i søvne vedblev hun sin bøn. Da forekom det hende at hun fløj højt op i luften til Fata Morganas skyslot, og feen kom hende i møde så smuk og glimrende, og dog lignede hun ganske den

gamle kone der gav hende bær i skoven og fortalte hende om svanerne med guld kroner på.

»Dine brødre kan frelses,« sagde hun, »men har du mod og udholdenhed? Vel er havet blødere end dine fine hænder og omformer dog de hårde sten, men det føler ikke den smerte dine fingre ville føle. Det har intet hjerte, lider ikke den angst og kval du må udholde. Ser du denne brændende jeg holder i min hånd? Af denne slags vokser mange rundt om hulen hvor du sover. Kun de dér, og de som skyder frem på kirkegårdens grave, er brugelige, mærk dig det. Dem må du plukke skønt de vil brænde din hud i vabler. Bryd nældeerne med dine fødder, da får du hør. Med den skal du sno og binde elleve panserskjorter med lange ærmer, kast disse over de elleve vilde svaner, så er trolddommen løst. Men husk vel på at fra det øjeblik du begynder dette arbejde, og lige til det er fuldendt, om der endog går år imellem, må du ikke tale. Det første ord du siger, går som en dræbende dolk i dine brødres hjerte. Ved din tunge hænger deres liv. Mærk dig alt dette!«

Og hun rørte i det samme ved hendes hånd med nælden; den var som en brændende ild. Elisa vågnede derved. Det var lys dag og tæt ved hvor hun havde sovet, lå en nælde som den hun havde set i drømme. Da faldt hun på sine knæ, takkede Vorherre og gik ud af hulen for at begynde på sit arbejde.

Med de fine hænder greb hun ned i de hæslelige nælder, de var som ild; store vabler brændte de på hendes hænder og arme, men gerne ville hun lide det, kunne hun frelse de kære brødre. Hun brød hver nælde med sine nøgne fødder og snoede den grønne hør.

Da solen var nede, kom brødrene, og de blev forskrækkede ved at finde hende så tavs. De troede at det var en ny trolddom af den onde stedmor, men da de så hendes hænder, begreb de hvad hun gjorde for deres skyld, og den yngste bror græd, og hvor hans tårer faldt, der følte hun ingen smerter, der forsvandt de brændende vabler.

Natten tilbragte hun med sit arbejde, thi hun havde ingen ro før hun havde frelst de kære brødre. Hele den følgende dag mens svanerne var borte, sad hun i sin ensomhed, men aldrig havde tiden fløjet så hurtigt. Én panserskjorte var alt færdig, nu begyndte hun på den næste. Da klang jagthorn mellem bjergene. Hun blev ganske angst. Lyden kom nærmere, hun hørte hunde gø. Forskrækket søgte hun ind i hulen, bandt nældeerne hun havde samlet og heglet i et bundt og satte sig derpå.

I det samme kom en stor hund springende frem fra krattet, og straks efter én og endnu én. De gøede højt, løb tilbage og kom frem igen. Det varede ikke mange minutter, så stod alle jægerne uden for hulen, og den smukkeste blandt dem var landets konge. Han trådte hen til Elisa, aldrig havde han set en skønnere pige.

»Hvor er du kommet her, du dejlige barn?« sagde han. Elisa rystede med hovedet, hun turde jo ikke tale, det gjaldt hendes brødres frelse og liv, og hun skjulte sine hænder under forklædet at kongen ikke skulle se hvad hun måtte lide.

»Følg med mig,« sagde han, »her må du ikke blive. Er du god som du er smuk, da vil jeg klæde dig i silke og fløjl, sætte guld kronen på dit hoved, og du skal bo og bygge i mit rigeste slot.« Og så løftede han hende op på sin hest. Hun græd, vred sine hænder, men kongen sagde: »Jeg vil kun din lykke. Engang skal du takke mig derfor.« Og så fór han af sted mellem bjergene og holdt hende foran på hesten, og jægerne jog bagefter.

Da solen gik ned, lå den prægtige kongestad med kirker og kupler foran, og kongen førte hende ind i slottet, hvor store vandspring plaskede i de høje marmorsale, hvor vægge og loft

prangede med malerier, men hun havde ikke øjne derfor, hun græd og sørgede. Godvillig lod hun kvinderne iføre hende de kongelige klæder, flette perler i hendes hår og trække fine handsker over de forbrændte fingre.

Da hun stod der i al sin pragt, var hun så blændende smuk at hoffet bøjede sig endnu dybere for hende, og kongen kærede hende til sin brud, skønt ærkebiskoppen rystede med hovedet og hviskede at den smukke skovpige vist var en heks. Hun blændede deres øjne, og bedårede kongens hjerte.

Men kongen hørte ikke derpå, lod musikken klinge, de kosteligste retter frembære, de yndigste piger danse om hende, og hun blev ført gennem duftende haver ind i prægtige sale. Men ikke et smil gik over hendes læber eller frem på hendes øjne. Sorgen stod der som evig arv og eje. Nu åbnede kongen et lille kammer tæt ved hvor hun skulle sove. Her var pyntet med kostelige grønne tæpper og lignede ganske hulen hvori hun havde været. På gulvet lå det bundt hør hun havde spundet af nældeerne, og under loftet hang panserskjorten der var strikket færdig. Alt dette havde en af jægerne taget til sig som noget kuriøst.

»Her kan du drømme dig tilbage i dit fordums hjem,« sagde kongen. »Her er det arbejde som dér beskæftigede dig. Nu, midt i al din pragt, vil det more dig at tænke tilbage på hin tid.«

Da Elisa så dette der lå hendes hjerte så nært, spillede et smil om hendes mund, og blodet vendte tilbage i kinderne. Hun tænkte på sine brødres frelse, kyssede kongens hånd, og han trykkede hende til sit hjerte og lod alle kirkeklokker forkynde bryllupsfest. Den dejlige stumme pige fra skoven var landets dronning.

Da hviskede ærkebiskoppen onde ord i kongens øre, men de sank ikke ned til hans hjerte; brylluppet skulle stå, ærkebiskoppen selv måtte sætte hende kronen på hovedet, og han trykkede med ond uvilje den snævre ring fast ned over panden så det gjorde ondt. Dog der lå en tungere ring om hendes hjerte, sorgen over hendes brødre. Hun følte ikke den legemlige pine. Hendes mund var stum, et eneste ord ville jo skille hendes brødre ved livet, men i hendes øjne lå der en dyb kærlighed til den gode, smukke konge der gjorde alt for at glæde hende. Med hele sit hjerte blev hun ham dag for dag mere god. O, at hun turde blot betro sig til ham, sige ham sin lidelse! Men stum måtte hun være, stum måtte hun fuldføre sit værk. Derfor listede hun sig om natten fra hans side, gik ind i det lille lønkammer der var smykket som hulen, og hun strikkede den ene panserskjorte færdig efter den anden, men da hun begyndte på den syvende, havde hun ikke mere hør.

På kirkegården vidste hun de nælder groede som hun skulle bruge, men selv måtte hun plukke dem, hvorledes skulle hun komme derud?

»O, hvad er smerten i mine fingre mod den kval mit hjerte lider!« tænkte hun, »jeg må vove det! Vorherre vil ikke slå hånden af mig!« Med en hjerteangst som var det en ond gerning hun havde for, listede hun sig i den måneklare nat ned i haven, gik gennem de lange alléer, ud på de ensomme gader, hen til kirkegården. Der så hun på en af de bredeste ligsten sad en kreds lamier, hæslige hekse. De tog deres pjalter af som om de ville bade sig, og så gravede de med de lange magre fingre ned i de friske grave, tog ligene frem og åd deres kød. Elisa måtte dem tæt forbi, og de fæstede deres onde øjne på hende, men hun læste sin bøn, samlede de brændende nælder og bar dem hjem til slottet.

Kun ét eneste menneske havde set hende, ærkebiskoppen, han var oppe når de andre sov. Nu havde han dog fået ret i hvad han mente: At det ikke var som det skulle, med dronningen. Hun var en heks, derfor havde hun bedåret kongen og det hele folk.

I skriftestolen sagde han til kongen hvad han havde set, og hvad han frygtede, og da de hårde ord kom fra hans tunge, rystede de udskårne helgenbilleder med hovedet som om de ville sige: Det er ikke så, Elisa er uskyldig! Men ærkebiskoppen lagde det anderledes ud, mente at de vidnede imod hende, at de rystede med hovedet over hendes synd. Da rullede to tunge tårer ned over kongens kinder, han gik hjem med tvivl i sit hjerte, og han lod som om han sov om natten, men der kom ingen rolig søvn i hans øjne. Han mærkede hvorledes Elisa stod op, og hver nat gentog hun dette, og hver gang fulgte han sagte efter og så at hun forsvandt i sit lønkammer.

Dag for dag blev hans mine mere mørk, Elisa så det, men begreb ikke hvorfor, men det ængstede hende, og hvad led hun ikke i sit hjerte for brødrene! På det kongelige fløj og purpur randt hendes salte tårer, de lå der som glimrende diamanter, og alle som så den rige pragt, ønskede at være dronningen. Snart var hun imidlertid til ende med sit arbejde, kun én panserskjorte manglede endnu. Men hør havde hun heller ikke mere, og ikke en eneste nælde. En gang, kun denne sidste, måtte hun derfor på kirkegården og plukke nogle håndfulde. Hun tænkte med angst på den ensomme vandring og på de skrækkelige lamier, men hendes vilje var fast som hendes tillid til Vorherre.

Elisa gik, men kongen og ærkebiskoppen fulgte efter. De så hende forsvinde ved gitterporten ind til kirkegården, og da de nærmede sig den, sad på gravstenen lamierne som Elisa havde set dem, og kongen vendte sig bort, thi mellem disse tænkte han sig hende hvis hoved endnu i denne aften havde hvilet ved hans bryst.

»Folket må dømmе hende,« sagde han, og folket dømte: Hun skal brændes i de røde luer. Fra de prægtige kongesale blev hun ført hen i et mørkt, fugtigt hul hvor vinden peb ind ad det gitrede vindue. I stedet for fløj og silke gav de hende det bundt nælder hun havde samlet, det kunne hun lægge sit hoved på. De hårde brændende panserskjorter hun havde strikket, skulle være dyne og tæppe, men intet kærere kunne de skænke hende. Hun tog igen fat på sit arbejde og bad til sin Gud. Udenfor sang gadedrengene spotteviser om hende. Ingen sjæl trøstede hende med et kærligt ord.

Da susede mod aften tæt ved gitteret en svanevinge, det var den yngste af brødrene. Han havde fundet søsteren, og hun hulkede højt af glæde skønt hun vidste at natten som kom, muligt var den sidste hun havde at leve i. Men nu var jo arbejdet også næsten fuldført, og hendes brødre var her.

Ærkebiskoppen kom for at være den sidste time hos hende, det havde han lovet kongen, men hun rystede på hovedet, bad med blik og miner at han ville gå. I denne nat måtte hun jo ende sit arbejde, ellers var alt til unytte; alt, smerte, tårer og de søvnløse nætter. Ærkebiskoppen gik bort med onde ord imod hende, men den stakkels Elisa vidste hun var uskyldig, og vedblev sit arbejde.

De små mus løb på gulvet, de slæbte nælderne hen for hendes fødder for dog at hjælpe lidt, og droslen satte sig ved vinduets gitter og sang den hele nat så lystigt den kunne at hun ikke skulle tabe modet.

Det var endnu ikke mere end dagning, først om en time ville solen komme op. Da stod de elleve brødre ved slottets port, forlangte at føres for kongen, men det kunne ikke ske, blev der svaret, det var jo nat endnu, kongen sov og turde ikke vækkes. De bad, de truede, vagten kom, ja selv kongen trådte ud og spurgte hvad det betød. Da kom solen i det samme op, og der var ingen brødre at se, men hen over slottet fløj elleve vilde svaner.

Ud af byens port strømmede det hele folk, de ville se heksen blive brændt. En ussel hest trak kærren hvori hun sad. Man havde givet hende en kittel på af groft sækketøj, hendes dejlige lange hår hang løst om det smukke hoved. Hendes kinder var dødblege, hendes læber bevægede sig sagte mens fingrene snoede den grønne hør. Selv på vejen til sin død slap hun ikke det begyndte arbejde. De ti panserskjorter lå ved hendes fødder, den ellefte strikkede hun på. Pøbelen forhånede hende.

»Se til heksen hvor hun mumler! Ikke en salmebog har hun i hånden, nej, sit lede kogleri sidder hun med, riv det fra hende i tusinde stykker!«

Og de trængte alle ind på hende og ville sønderrive det. Da kom elleve hvide svaner flyvende, de satte sig rundt om hende på kærren og slog med deres store vinger. Da veg hoben forfærdet til side.

»Det er et tegn fra himlen! Hun er vist uskyldig!« hviskede mange, men de vovede ikke højt at sige det.

Nu greb bødlen hende ved hånden, da kastede hun i hast de elleve skjorter over svanerne, og dér stod elleve dejlige prinser, men den yngste havde en svanevinge i stedet for sin ene arm, thi der manglede et ærme i hans panserskjorte, det havde hun ikke fået færdig.

»Nu tør jeg tale,« sagde hun, »jeg er uskyldig!«

Og folket som så hvad der var sket, bøjede sig for hende som for en helgeninde, men hun sank livløs i brødrenes arme, således havde spænding, angst og smerte virket på hende.

»Ja, uskyldig er hun!« sagde den ældste bror, og nu fortalte han alt hvad der var sket, og mens han talte, udbredte sig en duft som af millioner roser, thi hvert brændestykke i bålet havde slået rødder og skudt grene. Der stod en duftende hæk så høj og stor med røde roser. Øverst sad en blomst, hvid og skinnende, den lyste som en stjerne. Den brød kongen, satte den på Elisas bryst, da vågnede hun med fred og lyksalighed i sit hjerte.

Og alle kirkeklokker ringede af sig selv, og fuglene kom i store flokke. Det blev et bryllupstog tilbage til slottet som endnu ingen konge havde set det.